

Пёлөвө сине тарсах сырэплетецсэ

Анасене экологи пёлөвө парас енёне республикан шкул тулашёнч ёсэн «Эткер» центре уйрামах тухайлбаа хурать. Ана 1931 султа никеслене. 1994 султанда экологи пёлөвө та парать. Кунта 11 методист. Учреждение ёс-хөлөвө педагогика наукин кандидат Наталья ПАНЧЕНКО паллаштарать.

- Анасене төрөс сүл сине таратаа май килет-и?

- Ашшо-амашэн көснине семье нэр тан пулма төрбшмалга, - төрө Наталья Леонидрана. - Ама хийн хай воспитани парать. Аслисем эрхлэг пирс сиене, тавралхаа сүл-цаплаа варалама, юваст-тэме, чөмеке ватма юрамани синмэн сэр хут каласс. Анчах шалгарлансан төгрөг чухнэ шкул умьжие вурах сэргэе хут таврашне ирж кене паснигэе бнлан сах парахаас. Йываса, чөмеке сиен тума юраманинээцэх талалтарадс. Тэндээ тэвэхэн: «Ан талларт», - төрө чараймон. Вол хийснэхнэх нерет, сүт санталакаа хийнэе ёврэлтэй бнланять, хийнэцэх нэх пахалать, чөрслэхе узрама пёлмэн үгти амаран киревсөр төслэх илт. Паяжидару - пирен тасам. Энри мөнлөг пулна - вэсмэ тэцаплаа.

- «Эткер» таран пёлүшэн ылтарах малалла талланакан аласемье ёслет-и?

- Огала. Үнэн төлөөс - пултуулла яш-көрсмэе хөр-уурсалын олимпиадасын юркелес. Вэсмэ 21 предметлаа иртэсс. Малтан шкул унтган - район, кайран республика шайжине. Вэсмэ чи үлти талхарын Мускавра пётримлетецс. Ют чөлхесем, физика, математика, информатика, гуманитари, право, истори, искусство, физкультура, ОБЖ, технологии, био-

логи, хими, экологи енёне.

- Сүт санталакаа сыханна предметсемпе мэнлөрөх?

- Чаваш Би шайжине биологии олимпиадын суллен 200 яхан, экологи 100 үтла амана явдлартай. Район шайжине - 3 пин. Өйтүсүм теориите сес мар, практиклия та сыханнаа. Төрслөвө хатэрлэсэн юсентарана, чөр чуна, ажлын сүт санталакаа хүшнинчи шайлашва тишикерецсэ. Биотэрлэхэе экологи каларса таратаан үйтүсүм синчен шухашлагаа пёлни, хайсан пёлслөвнэ сырэплемни, таван тавралхуулсан курсатани вэсмийн пилтэршил. Самрэг биологсемийн экологи проектне хатэрлэсси төлвиркнэ.

- Сакал мэнлэ пулса парать?

- Анасене вол таван тавралхаа юратма вэрентэй, сүт санталаки пуломсана лайахарах бнланын, сивийн үйтүснэ тишикерье пулшаш. Ана вэрентэхэн усалла сэнсүсем панин хатэрлэс. Самихаран, кэрлан уйлажини олимпиада санчайши Юлия Есечева пёлтэр сүт санталакаа палжээ шутланакан Яланэ разинчэ нэрээ тэсвэрнэ төгчин. Аван проект тэртэр. Вэрмари Татьяна Петрова хуван лартассын сыханнаа үйтүснэ сутагна. Үнэн семийн тавралхуулсан ешслентэрье хүтшнин. Самрэг биолог аласемье юсентаран усси син-

чен калаа ирттернэ. Татьяна Вэрмари хула тэрхийн администрацийнмен ѹывас-тэм лартма ирж илнэ.

Проектсемпе 2-3 сүл ёслөсс. Шкултаа лайах вэренце, пёлслөвнэ олимпиадасын туптаса, наукаана туслашаа биолог, зоолог, эколог пулма хатэрленисс.

Олимпиада санчайши санчайши пёлтэр Сөрүү районёнччи «Салтэр» лагерьте пухрхамар. Вол «Биохутлах» ялга иртэр. Анасене биологии практиклия сиханнаа пүснэ ажлын чөлхине вэренсс. Математика, информатика вэртэнхэснэе алла илмэ тэршрэс. Вэрмантай юсентарана, хурт-кэлшанка тишикерье вэсмэе пилтээ килжир. Вэрентексемпе нэрлэх кайжсэн тэгсан уришне паларту унки тэхэнтартарэс, вэсмэ юсентарана нэр-перинчен уйлархан хайнхаржс. Кун пек вэренүү сүлтэлэх вэсмэе тэрэе «Чайка» кану комплекснэе юркелер смэр. Мэн нур тэгакаа республикан Вэрэнүү министрстви саглаштарч. Нурай предметийн лагерьсем Раадий шайжини олимпиадасын көршмэ тэ пулшас. 2010 султаа 16-ын санчайши, пёлтэр - 32-ын.

- Вэсмэ мэнлэ хавхалантаратай?

- Иккэшэ Раадий Превидэнчэн - 60-шар пин, вээрээш 30-шар пин тэнхлэх практике тивэрс. Аслэ шкулсана вэренце кийч чух профилэ предметлаа экзамен тигэмсээр 100 балл илсс. Чаваш Республикин Пүслэхэн стипендиячсем пулса тэрэсс.